

Zpr@vodaj ČSSZ

Zahájení živnosti, sociální pojištění, **str. 1** • Zdravotní pojištění, **str. 2** • Daně, **str. 3**

Škola skončila. Co teď? Zkuste to „sami na sebe“

Speciální letní vydání Zpr@vodaje ČSSZ pro mladé studenty a absolventy: Studia jsou za tebou, titul v kapse... nebo třeba ještě studuješ, ale už si chceš přivydělat nějakou tu korunu. Možností je spousta a nemusí jít o klasické zaměstnání, kde podepíšeš smlouvu a o nic moc dalšího se nestaráš. Můžeš jet klidně také sám na sebe, stát se „osobou samostatně výdělečně činnou“ a vyzkoušet si realizovat své řemeslo či tvůrčí nápady vlastní cestou. Ale pozor, je dobré mít na paměti, co vše tato svoboda obnáší.

Cesta k podnikání

Stát se osobou samostatně výdělečně činnou, tedy OSVČ, jednoduše znamená, že pracuješ „sám na sebe“, určuješ si, co děláš, pro koho a za kolik. Flexibilita, svoboda, ale také odpovědnost, nějaká ta administrativa a související povinnosti.

Jak začít podnikat jako OSVČ?

Základní administrativní krok je jednoduchý: podání oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti.

Živnost si jednoduše můžeš založit online přes [Portál živnostenského podnikání](#) od MPO, kde najdeš veškeré potřebné informace a přehledný elektronický formulář. Případně jde vše vyřídit také osobně na živnostenském úřadě. Živnost lze založit i před dosažením plnoletosti, stačí potvrzení soudu, že tvůj zákonný zástupce (typicky rodič) souhlasí se samostatným podnikáním. Současně můžeš odeslat oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti také na další úřady (jednotný registrační formulář), což si přiblížíme v další části.

Začít podnikat jako OSVČ je v podstatě jednoduché, pokud si vše

od začátku dobře nastavíš. Vyhneš se tím zbytečnému stresu či v ještě horším případě nepříjemnostem jako nedoplatky, pokuty či exekuce. Nadšení je v pořádku, rozhoduj se ale s rozumem a vše si dobře spočítej, jestli se ti živnost opravdu vyplatí a zvládneš poplatit všechno potřebné.

Po založení živnosti ti stát automaticky zřídí datovou schránku. Pro OSVČ je povinná a budeš jejím prostřednictvím v některých případech komunikovat s úřady. Dnes se řeší hodně věcí elektronicky a některé jsou elektronicky povinné.

Tři úřady, tři oblasti, troje platby

V zásadě jsou pro tebe důležité k řešení tři základní oblasti a z nich

vyplývající povinnosti k úřadům:

- 1. Sociální pojištění** – oznámení ČSSZ, měsíční zálohy, roční přehled.
- 2. Zdravotní pojištění** – oznámení zdravotní pojišťovně, měsíční zálohy, roční přehled.
- 3. Daně** – roční přiznání u finančního úřadu, daňová povinnost. Pojdme si to nyní přiblížit postupně.

Sociální pojištění: kdy, kolik a jak?

Po registraci živnosti je třeba se jako OSVČ přihlásit na České správě sociálního zabezpečení (ČSSZ). Pokud jsi tak neučinil už při registraci živnosti

pokračování na straně 2...

... pokračování ze strany 1

nebo oznámení o vstupu do paušálního režimu, nezapomeň zahájení podnikání ohlásit do 15 dnů na své OSSZ.

Platit hned první měsíce zálohy na sociální pojištění může být náročné, a proto jsi od této povinnosti až na dva roky osvobozen. Pojistné zaplatíš najednou až po podání Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ. Ten se podává do jednoho měsíce po podání daňového přiznání a jedná se vlastně o vyúčtování tvých závazků k sociálnímu pojištění na základě reálných výdělků. Po vyplnění a podání ti bude vypočtena částka, kterou za předešlý kalendářní rok jako OSVČ zaplatíš. Žádné obavy, dnes většinu věcí řešíme elektronicky a formulář budeš mít přes [ePortál ČSSZ](#) již z velké části předvyplněný, takže je to práce doslova jen na pár minut. Stačí kontrola, ale hlavně vyplnit vydělanou částku a máš skoro hotovo – jen správně odeslat. A to také na ePortálu ČSSZ, jednoduše elektronicky.

i **TIP: Na ePortálu ČSSZ nalezeš přehled o svých závazcích k ČSSZ, vyúčtování přehledu a další důležité informace ve vztahu k sociálnímu zabezpečení. Snadno tam vyřídíš i další své žádosti.**

Pokud je podnikání to jediné, co naplno děláš, bude se jednat o hlavní činnost. Jestliže podnikání nebude tvou hlavní činností (např. ti ještě nebylo 26 let a stále studuješ nebo

jsi zaměstnaný), považuje se za vedlejší činnost – a to má svoje výhody. Co to znamená?

- **Nemusíš platit pojistné na důchodové pojištění**, dokud tvé příjmy nepřekročí určitou hranici (pro rok 2025 je to cca 111 736 Kč ročně).
- Když podnikáš jako hlavní činnost, tak i přesto, že budeš mít na začátku nízké příjmy, **musíš zaplatit pojistné alespoň v minimální výši**. V roce 2025 vychází minimální roční vyměřovací základ na 139 680 Kč (když zahajuješ úplně prvně, jinak 195 540 Kč), z něhož se minimální roční pojistné vypočítává. V prvních dvou letech ale zálohy platit nemusíš a pojistné můžeš zaplatit až po podání ročního přehledu.

Nemocenské pojištění

Navíc se můžeš přihlásit k nemocenskému pojištění. Jedná se o dobrovolnou formu pojištění (pro zaměstnance automatická). To se hodí v případě, kdy ty sám nebo někdo z tvých blízkých budete muset zůstat ze zdravotních důvodů doma a ty kvůli tomu vypadneš z pracovního procesu. Práce stojí, s ní i příjmy, ale účty a poplatky nepočkají. Z nemocenského pojištění máš pak po čase v takových situacích nárok na nemocenskou dávku, která ti alespoň trochu pomůže. Výši měsíčního pojistného si můžeš v rozmezí minimální (243 Kč) a maximální (pro každého odlišná podle výše příjmu) výše určovat sám s ohledem na to,

kolik bys pak chtěl případně dostávat. Nemocenské pojištění lze kdykoliv přihlásit i zrušit.

i **ČSSZ připravuje na začátek školního roku 2025/2026 edukativní prezentaci pro střední školy, během níž by naši odborníci srozumitelnou formou osvětlili studentům a budoucím absolventům základní informace k založení živnosti a souvisejícím povinnostem nejen s ohledem na sociální zabezpečení. Právě mladí se nejčastěji rozhodují, zda se vydají cestou zaměstnání, či začnou podnikat tzv. na vlastní triko. Mnohdy si ale neumí předem představit, co vše to obnáší, jaké to má výhody či naopak rizika. V této souvislosti ČSSZ připravuje k tématu pro studenty a budoucí absolventy také podrobnou brožuru.**

Zdravotní pojištění

Každá návštěva lékaře něco stojí, každý odběr krve, vyšetření nebo zákrok. A to vše je financováno ze systému zdravotního pojištění. Ty platíš pojišťovně, ta poté proplácí úkony lékařům. Doteď za tebe platil pojištění stát, jako OSVČ již ale musíš na své pojištění přispívat sám.

Pokud jsi tak neučinil hned při registraci živnosti na úřadě v rámci JRF nebo při vstupu do paušálního režimu, je třeba své zdravotní pojišťovně co nejdříve oznámit zahájení živnosti. Stejně tak jí oznamuješ přerušení nebo ukončení živnosti.

Formou měsíčních záloh budeš

pokračování na straně 3...

platit pojistné a poté případný doplatek vypočtený na základě přehledu o výši daňového základu za uplynulý rok. To je podobné jako u sociálního pojištění. Měsíční zálohy neplatí OSVČ, která je zároveň zaměstnancem (tj. samostatná výdělečná činnost není jejím hlavním zdrojem příjmů, ale jde o činnost vedlejší), nebo ta, která je po celý kalendářní měsíc uznána praceneschopnou. Zálohy na zdravotní pojištění se při výkonu hlavní činnosti platí již v prvním roce zahájení podnikání. Jiné podmínky platí pro vedlejší činnost, kdy jsou v prvním roce zálohy odloženy až do podání přehledu, na jehož základě se pojistné doplatí a určí se zálohy na období následujících. Blíže informace k pojistnému získáš u své zdravotní pojišťovny.

A jak je to s daněmi?

Daň ze samostatné výdělečné činnosti odvádíš finančnímu úřadu zpravidla jednou za rok, musí být odvedena vždy nejpozději poslední den lhůty pro podání Přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Na základě vyplnění formuláře zjistíš, jak vysokou daň máš státu odvést. Při nižších příjmech se může dokonce stát, že na daňovou povinnost ani nedosáhneš, nicméně přehled musíš podat vždy a lepší je s nějakou výší odvodů předem počítat, tj. mít něco stranou, aby tě platební povinnosti nezaskočily.

Paušální daň? Jednodušší varianta

Pro drobné podnikatele může být výhodou **paušální daň** – jedním měsíčním odvodem splníš povinnost vůči státu (daň, sociální i zdravotní pojištění) a nemusíš řešit nic navíc. V roce 2025 se začíná v prvním pásmu na částce 8 716 Kč měsíčně. Zvolit si ale můžeš i vyšší pásmo.

Výhody?

- Nemusíš podávat daňové přiznání ani přehledy pro pojišťovny.
- Více jednoduchosti, méně papírování.

Nevýhody?

- Hodí se spíš pro ty, kteří mají nižší náklady nebo nechtějí uplatňovat odpočty.
- Musíš se přihlásit na začátku roku (do 10. ledna), nebo pokud zahájíš činnost až v průběhu roku, tak nejpozději v den, kdy zahájíš.

i Proč nebrat peníze na ruku? Peníze na ruku za odvedenou práci mohou být lákavé, ale rizika jsou příliš vysoká. Kromě nelegálního příjmu peněz, které tím pádem nejsou daněny, není nic odvedeno ani na důchodové a zdravotní pojištění a nic se nezapočítává do důchodu. Dále například při žádosti o hypotéku, kdy je třeba doložit příjmy, může být právě proto její schválení problém. Další věc je, že bez smlouvy riskuješ, že ti zaměstnavatel slíbenou částku nevyplatí a tobě zbydou doslova jen ty prázdné ruce.

Na co si dát na začátku podnikání pozor?

- Nezapomeň si hlídat termíny – přihlášení, přehledy, platby. (TIP: Sleduj web ČSSZ a využívej

ePortál ČSSZ.)

- Pokud podnikání přerušíš nebo ukončíš, nezapomeň to oznámit ČSSZ i zdravotní pojišťovně.
- I když jsi na volné noze, stále platíš, že odvody a přiznání se podávají zpětně – například v roce 2026 za příjmy z roku 2025.

Výhody a nevýhody podnikání v kostce

Podnikání je cesta plná příležitostí. A pokud začínáš z pozice studenta nebo čerstvého absolventa, máš ideální šanci zkusit si „svoje“ s menším rizikem a s možností růstu. Důležité je mít přehled, kam co hlásit, jaké máš povinnosti a co z toho plyne pro tvou budoucnost, třeba i tu důchodovou.

Nezapomeň, i OSVČ mají nárok na důchod, podporu v nemoci nebo mateřství. Ale je třeba mít věci správně nastavené a hlídat si, co a kdy odvádíš.

V tomto newsletteru jsou shrnuty opravdu jen ty nejzákladnější informace a ber ho jako stručný přehled toho, na co se blíže zaměřit. Máš nějaké otázky? Navštiv www.cssz.cz, kde najdeš všechno podstatné. Nebo rovnou zkus náš ePortál ČSSZ, kde spousta věcí zvládneš online a bez front.

Brzy představíme také kompletní příručku, která ti při zakládání nové živnosti může pomoci. Hodně štěstí na nové životní cestě! ■